

2. Macmillan, M., Razboiul care a pus capat pacii. Drumul spre 1914, traducator Câmpeanu, S., Ed. Trei, bucurești, 2015.
3. Nay, O., Istoria ideilor politice, Ed. Polirom, Iași, 2008.
4. Rothman, Herman, Testamentul lui Hitler, Editura ALL, București, 2011.
5. Siupiur, E., Emigrația – condiție umană și politică în Sud-Estul European, Ed. Academia Română, București, 2016.
6. Bilanțul cutremurator al celui de – al Doilea Război Mondial (1939–1945) <https://cersipamantromanesc.wordpress.com/2015/04/23/bilantul-cutremurator-al-celui-de-al-doilea-razboi-mondial-Primul-Razboi-Mondial>.
7. http://www.academia.edu/3635325/Primul_Razboi_Mondial
8. https://ro.wikipedia.org/wiki/Republica_Sovietic%C4%83_Bucurestii

ABORDARI JURIDICE ȘI ASISTENȚIALE ALE FENOMENULUI VIOLENȚEI DOMESTICE

*PLĂMĂDEALĂ Victoria, lector,
FOCȘA Tatiana, lector*

Summary

Acts of domestic violence are most difficult to detect because they occur in families - where the authorities can not intervene. Hence the perception authorities state that domestic violence is a private business and little can be done. The situation is complicated by the tolerant perception in society and even by victims. Thus, women in Moldova are generally embarrassed to talk about family abuse. This is because misinformation, lack of social services or because of generally perceptions accepted fact that violence is allowed to put women in their place, or that they're actually causing the violence.

În Republica Moldova fenomenul violenței față de femei în familie a fost mediatizat mult datorită eforturilor depuse de organizațiile internaționale și societatea civilă cu scopul de a spori nivelul de sensibilizare și pentru a îmbunătăți serviciile de protecție a victimelor. În pofida preocupărilor sporite vis-a-vis de această

problemă, violența față de femei continuă să fie percepută în contextul importanței pe care o are familia ca și structură principală a societății. Din acest considerent sistemul general legal, instituțional și de politici se bazează pe conceptul violenței în familie [2].

Prin adoptarea *Legii Nr. 5 din 09. 02. 2006 privind asigurarea șanselor egale între femei și bărbați*, Guvernul Republicii Moldova a realizat un pas major în crearea cadrului legal pentru asigurarea egalității de gen și constituirea unui sistem eficient de abordare a violenței față de femei. Această lege mai prevede și crearea Comisiei Guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați și a Departamentului politici pentru asigurarea egalității de gen și prevenirea violenței în cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei (MMPSF), astfel edificând structurile de bază pentru unirea eforturilor într-o abordare a fenomenului violenței în familie [4].

În martie 2007 a fost adoptată *Legea pentru prevenirea și combaterea violenței în familie Nr. 45 din 18 martie 2008*, intrând în vigoare pe 18 septembrie 2008. Adoptarea acestei legi și a modificărilor ulterioare a legislației în domeniu a avut drept scop crearea unui mecanism de implementare a legii, reprezentând un pas înainte în lupta împotriva violenței în familie și care a contribuit semnificativ la plasarea acestei probleme pe agenda factorilor de decizie politică [3].

În conformitate cu art. 2 al *Legii nr. 45*, **violența în familie** este definită în felul următor: „orice acțiune sau inacțiune intenționată, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare a unor alte persoane, manifestată fie zic sau verbal, prin abuz fizic, sexual, psihologic, spiritual sau economic ori prin cauzare de prejudiciu material sau moral, comisă de un membru al familiei contra unor alți membri, inclusiv contra copiilor, precum și contra proprietății comune sau personale”[3]. Această lege extinde aplicabilitatea prevederilor pentru violența fizică, sexuală și psihologică, inclusiv cea economică și spirituală, dar mai definește

drept violență în familie actele comise de partenerii care nu sunt în relații oficiale de căsătorie.

Potrivit Legii Nr. 167, din 9 iulie 2010 *pentru modificarea și completarea unor acte legislative* [5], au fost elaborate amendamente la un șir de acte normative, care reglementează mecanismul de aplicare a Legii. Acestea fac referință la „*hărțuirea sexuală*” (art. 173 din Codul Penal) și „*violența în familie*” (art. 201 din Codul Penal), acoperind atât violența fizică, cât și cea psihologică, care cuprind leziuni corporale ușoare, dar și cele medii și grave, cit și acțiuni care induc moartea victimei. Noile amendamente mai prevăd și proceduri noi în Codul Civil și Codul de Procedură Penală pentru a oferi posibilitatea aplicării **ordonanțelor de protecție** de către judecători. Cu toate acestea, mai există unele lacune și necesități de perfecționare pentru a asigura punerea în aplicare a măsurilor de protecție urgentă, inclusiv prevederi care să reglementeze cazurile de încălcare a ordonanțelor de protecție emise.

Concomitent cu cadrul legal, în Republica Moldova au fost elaborate documente relevante privind politicile pentru abordarea inegalității de gen și violenței în familie, cel mai important fiind *Programul Național de asigurare a egalității de gen pentru anii 2010 – 2015 și Planul de Acțiuni 2010-2013 pentru implementarea acestuia*. Una din prioritățile politicilor adoptate și implementate în acest domeniu rezidă în prevenirea violenței împotriva femeilor, inclusiv a violenței în familie [8].

Articolul 7 al Legii privind prevenirea și combaterea violenței în familie, prevede o categorie largă de autorități abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie [6, p. 9]. Principala instituție care se ocupă de problemele ce țin de violența în familie este *MMPSF prin intermediul Departamentului de politici pentru asigurarea egalității de gen și prevenirea violenței* [2]. Așa ministere ca Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății și Ministerul Justiției au un rol important la acest capitol.

Colaborarea intersectorială este un alt aspect al sistemului instituțional de răspuns la violenței domestice în Moldova. Pentru a îmbunătăți colaborarea între autoritățile locale și cele centrale în ceea ce privește prevenirea și soluționarea cazurilor de violență în familie, precum și pentru a asigura implementarea cadrului legal existent, au fost elaborate instrucțiuni sectoriale specifice (pentru asistenții sociali, lucrătorii medicali și de poliție) [1, p. 30].

Cauzele, consecințele imediate și în timp ale violenței domestice, amploarea acestui fenomen ne-a determinat să inițiem un studiu cu *scopul*: studierea fenomenului de violență asupra femeii în familie și elaborarea unor recomandări cu privire la intervenție asistențială în asemenea cazuri.

Deși cadrul normativ și instituțional este reactualizat și adaptat standardelor internaționale totuși există discrepanță între acestea și sistemul existent de asistență socială, cum ar fi: lipsa serviciilor comunitare de asistență socială; fragmentarea serviciilor de asistență socială la diverse nivele și a programelor, măsurilor pentru persoanele în situații de dificultate; lipsa de coordonare și colaborare pentru implementarea politicilor sociale integrate și coerente, ceea ce a fost *problema cercetării*.

Subiecții cercetării: Beneficiarii centrului raional maternal „Pro – Femina” din or. Hâncești – 10 femei și 20 de femei din comunitate (Hâncești). Instituția dată desfășoară o serie de servicii complexe ce favorizează și asigură dezvoltarea, reabilitarea, reintegrarea socială a femeilor în situație de criză. Printre serviciile prestate de Centru sunt: cazare, alimentare, acordarea ajutorului umanitar, consiliere psihologică, pedagogică, juridică, informare și instruire. Investigația a avut loc în perioada octombrie 2015 – ianuarie 2016.

Cercetarea noastră vine să elucideze situația victimelor violenței în familie în Republica Moldova, pornind de la premisa că aceste persoane nu posedă informații despre ordonanțele de protecție, cadrul existent normativ-legal și a rețelei de servicii de asistență și

protecție iar modul de viață dificil pe care îl au este agravat de mentalitate și incertitudine.

Efectuând o analiză a rezultatelor chestionarul referitor la riscurile supunerii la violență, putem constata că, femeile de toate categoriile de vârstă pot fi supuse riscului de violență din partea soțului/partenerului. Totodată, o treime dintre femeile în vârstă de 15-34 ani au avut parte de experiențe de violență din partea soțului/partenerului pe parcursul ultimelor 12 luni.

Studiul relevă o anumită dependență dintre starea civilă a femeii și probabilitatea survenirii experienței de violență. Femeile divorțate și cele separate sunt afectate cel mai mult de violența din partea foștilor soți/parteneri – 23 respondente, iar femeile aflate în relații de concubinaj sunt afectate într-o proporție mai mică de violență din partea partenerului – 1 persoană, 6 respondente se află în căsătorie.

24 de respondente au relatat despre **violență fizică**. Un moment îngrijorător este prevalența violenței fizice în ultimele 12 luni, întâietatea căreia îi revine femeilor cu vârsta de 15-34 ani.

Studiul relevă lipsa de informare a femeilor chestionate privind cadrul normativ existent și a rețelei de servicii de asistență și protecție a victimelor violenței domestice, ceea ce le determină să tolereze și chiar să ascundă faptul victimizării lor. Totodată serviciile asistențiale complexe prestate în cadrul centrului maternal „Pro – Femina”, informarea și încurajarea victimelor de a efectua expertiza medico-legală privind gravitatea leziunilor corporale, sesizarea autorităților de drept pentru a depune plângere și obținerea ordonanței de protecție conduce la schimbarea mentalității și incertitudinii privind problema violenței domestice.

Bibliografie

1. Compilație de acte normative în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, Chișinău, 2015.
2. http://unfpa.md/images/stories/publicati/raport_violenta_fam.pdf

3. Legea Nr. 45 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, din 01. 03. 2007, publicată la 18. 03. 2008, MO Nr. 55-56, în vigoare din 18. 09. 2008.
4. Legea Nr. 5 cu privire la asigurarea șanselor egale între femei și bărbați, din 09. 02. 2006, publicată la 24. 03. 2006, MO Nr. 47-50 art. Nr. 200.
5. Legea Nr. 167, din 9 iulie 2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată la 03. 09. 2010, MO Nr. 155-158 art. Nr. 551.
6. Gorceag, Lilia, Sîrbu, Simion, Ionița, Diana, Suport de curs pentru formatori privind intervenția eficientă a poliției la cazurile de violență în familie în Moldova, Bons Offices, Chișinău, 2013.
7. Ordinul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și a Familiei al Republicii Moldova cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind intervenția secțiilor/direcțiilor asistență socială și protecție a familiei, instituțiilor medicale și organelor afacerilor interne în cazurile de violență în familie, Nr. 22 din 09. 02. 2012.
8. Programul Național de asigurare a egalității de gen pentru anii 2010 – 2015 și Planul de Acțiuni 2010-2013 pentru implementarea acestuia.

CAUZELE INSTABILITĂȚII EMOȚIONALE LA PREADOLESCENȚII CU COMPORTAMENT DEVIANT

DIȚA Maria, lector

Summary

Political, economic and social taking place in society increases psycho-emotional stress levels among the population. They began to be widespread numerous mental health problems such as anxiety, dissatisfaction with life, insecurity, irritability, aggression, depression, etc. Difficult life situations, crises frustrations, stress and conflicts have high requirements to the person's individual resources [J.A.Kumae] Psychologists studying the peculiarities of particular concern on human emotional stability relative to various environmental influences and ways of use rational individual skills, the mastery of skills of self-regulation behavior and emotional state. Emotional instability is a problem particularly acute for